

Мартиненко В.П.

*д. е. н., професор кафедри економіки і підприємництва КПІ ім
Ігоря Сікорського*

Легеца Н.В.

студент ФММ, КПІ ім. Ігоря Сікорського

ПРОГРЕСИВНІ ПІДХОДИ ДО УПРАВЛІННЯ ОБОРОТНИМИ АКТИВАМИ ПРОМИСЛОВИХ ПІДПРИЄМСТВ

В даній статті для підвищення ефективності використання оборотних активів промислових підприємств запропоновано використовувати наступні підходи в управлінні: організаційний, технологічний, ресурсний. В ході дослідження були виявлені особливості вищезазначених підходів, визначено шляхи вдосконалення управління оборотними активами в межах кожного підходу. Обґрунтовано важливість даних підходів для успішного розвитку підприємств у нестійкому ринковому середовищі.

Ключові слова: управління оборотними активами, ефективність, підходи, розвиток, промислові підприємства, прибутковість.

Постановка проблеми. Сучасний стан розвитку економіки України характеризується спадом виробництва, погіршенням платіжної дисципліни, зростанням темпів інфляції. В таких умовах успішне функціонування суб'єктів господарювання у великій мірі залежить від ефективного використання оборотних активів, які суттєво впливають на процес виробництва та реалізації продукції, збільшення оборотності, що, в свою чергу, сприяє прибутковості підприємства [1]. Значна роль в цьому питанні відводиться сучасним підходам до управління оборотними активами, використання яких дозволить суб'єктам господарювання успішно функціонувати в ринкових умовах і сприятиме посиленню конкурентної позиції на ринку. Складність завдань, пов'язаних з управлінням оборотних активів, а, відповідно, ефективним їх використанням, підвищенням оборотності, викликають необхідність глибоких досліджень.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Вивчення і вирішення проблем ефективного використання оборотних активів присвячені праці зарубіжних та вітчизняних авторів: І.Т. Балабанова, С.Б. Барнгольц, М.А. Вахрушиної, В.В. Ковальова, С. Ю. Кулакова, Д. М. Лозовського, Є.С. Стоянової, С.А. Расказова – Миколаєва, В.В. Рижової, Р.С. Сайфуліна, А.Д. Шеремета, А.М. Поддєрьогіна, М.Д. Білик, Л.Д. Буряк, С.Ф. Покропівного та інших. Проте, не зважаючи на численні дослідження, окремі аспекти проблеми, зокрема питання управління оборотними активами з метою ефективного їх використання, потребують опрацювання.

Метою статті є обґрунтування застосування прогресивних підходів до управління оборотними активами з метою ефективного їх використання на підприємствах.

Виклад основного матеріалу. Оборотні активи суб'єктів господарювання – це складна економічна категорія, в якій переплітається багато теоретичних і практичних питань. Серед них досить важливим є організація ефективного управління оборотними активами промислових підприємств, адже оборотний капітал має вплив на різні аспекти їх виробничо-господарської діяльності, використання матеріальних ресурсів у виробництві, структуру собівартості продукції, збалансованість грошових потоків по різних видах діяльності, фінансовий стан. Науковці виділяють різні методи та підходи щодо управління оборотними активами [2]. На наш погляд, варто виділити три основні підходи, використання яких найбільше впливає на підвищення ефективності використання оборотних коштів підприємства – організаційний, технологічний та ресурсний. В межах організаційного підходу здійснюється пошук можливостей підвищення ефективності управління оборотними коштами, що використовуються на підприємстві. В межах технологічного підходу основним є вирішення проблеми технологічного відставання, яке особливо актуальне для українських підприємств, а ресурсний підхід відображає першочергову необхідність аналізу ефективності використання наявної матеріальної бази виробництва та запасів матеріалів і сировини.

Напрями підвищення ефективності використання оборотних активів можна виділити в три підгрупи, що представляють:

- передвиробничу стадію;
- виробничу стадію (незавершене виробництво);
- реалізаційну стадію.

Для більш детального вивчення наведених вище підходів щодо управління оборотними коштами на підприємстві, розглянемо кожен з них більш детально. Організаційний підхід, його ще можна назвати управлінський, тобто підвищення ефективності використання оборотних коштів підприємства досягається за допомогою покращення управлінських рішень, організації збуту, зберігання запасів та сировини, безперервний аналіз динаміки показників оборотності.

При ефективній реалізації збутової діяльності підприємства збільшується кількість проданої продукції, що у свою чергу збільшує вартість реалізованої продукції за досліджуваний період і, як наслідок, збільшення коефіцієнта оборотності оборотних коштів. Важливим фактором в організаційному підході потрібно виділити зменшення дебіторської заборгованості покупців перед підприємством. Несвоєчасні розрахунки контрагентів з виробником в багатьох випадках призводять до банкрутства підприємства і до погіршення показників оборотності. Несплата коштів за надану продукцію є доволі популярним явищем в діяльності підприємств України, як приватних так і державної форми

власності. До організаційного підходу можна віднести наступні шляхи вдосконалення управління оборотними активами підприємства:

1. Оптимізація і розробка політики ефективного управління оборотними активами.
2. Управління дебіторською заборгованістю.
3. Безперервний аналіз динаміки показників оборотності, та вдосконалення методів обліку оборотних активів:
  - оптимізація необхідного резерву абсолютно ліквідних коштів;
  - прогнозування бюджету надходжень і видатків грошових коштів;
  - прогнозування балансу грошових потоків;
  - прогнозування дохідності діяльності підприємства;
  - застосування методу екстраполяції оборотних активів.
4. Правильне і своєчасне ведення документації.
5. Підвищення ефективності збутової діяльності підприємства:
  - створення маркетингових відділів;
  - вивчення споживчого попиту;
  - запровадження нових методів і форм продажів.
6. Зміцнення фінансової дисципліни.
7. Поліпшення претензійної роботи.
8. Ширше використання у господарському процесі векселів.
9. Вдосконалення розрахунків з постачальниками і покупцями.
10. Реструктуризація заборгованості.
11. Обмін боргових зобов'язань на цінні папери.

Технологічний підхід підвищення використання оборотних коштів підприємства ґрунтується на вирішенні проблеми технічного відставання вітчизняних підприємств від досягнень техніки та технології. Підприємства державного сектору в більшості випадків використовують застарілу технологічну базу, що, у свою чергу, не дозволяє вводити у виробничий процес новітні технології. Використання даного підходу дозволяє при оновленні технологічної бази зменшити час на обробку сировини та матеріалів, зменшення відходів, а також працювати з дешевшими матеріалами. Таким чином, зменшується кількість запасів сировини та матеріалів, часу їх обробки, що, у свою чергу, зменшує тривалість обороту оборотних коштів, а також збільшує коефіцієнт оборотності, відповідно, така динаміка наведених показників є позитивною [3,4]. До технологічного підходу можна віднести наступні шляхи вдосконалення управління оборотними активами підприємства:

- оновлення технологічної бази;
- зміна методів нарахування амортизації;
- впровадження нових технологій обробки сировини;
- дослідження необхідної кількості матеріальних ресурсів, що потрібні для виконання виробничої програми;
- визначення ефективної площі складу для зберігання матеріальних ресурсів.

Ресурсний підхід відображає першочергову необхідність аналізу ефективності використання наявної матеріальної бази виробництва та запасів матеріалів і сировини. Він ґрунтується на ефективному використанні сировини, запасів, напівфабрикатів. Даний підхід дозволяє використовувати якіснішу сировину, проводити правильну логістичну політику разом з організаційним підходом. Ресурсний підхід використовує наступні шляхи вдосконалення управління оборотними активами підприємства:

- взяття кредитів для закупки сировини;
- аналіз постачальників;
- аналіз якісних показників сировини;
- ефективно зберігання сировини;
- періодичне проведення інвентаризації сировини;
- ефективна логістична політика використання запасів.

Варто відмітити, що дані підходи не можуть використовуватись одноосібно для ефективного використання оборотних коштів на підприємстві. В більшості випадків вони застосовуються в синтезі з переважанням одного з них, а інструменти кожного з них можуть переплітатись у виробничій діяльності підприємств, так як головною ціллю використання кожного з вищенаведених підходів управління є підвищення використання оборотних коштів.

Висновки. Таким чином виділені підходи щодо управління оборотними активами є важливою частиною забезпечення успішної діяльності промислових підприємств, оскільки від ефективності використання оборотних коштів залежить виконання запланованих показників динаміки виробництва та реалізації продукції. Використання організаційного, технологічного та ресурсного підходів в управлінні оборотним капіталом сприятиме економії матеріальних ресурсів, скороченню втрат у виробничому процесі, раціональному розміщенню оборотних коштів, запобігати зростанню дебіторської заборгованості, а, відповідно, дозволить промисловим підприємствам значно підвищити платоспроможність, фінансову стійкість, ділову активність та інвестиційну привабливість.

Список використаних джерел

1. Фінанси підприємств: підручник / [А.М. Поддєрьогін, М.Д. Білик, Л.Д. Буряк та ін.]; кер. кол. авт. і наук. ред. проф. А. М. Поддєрьогін. – К.: КНЕУ, 2006. – 496 с.
2. Чубка О.М., Рудницька О.М. Оцінка методів управління оборотним капіталом промислових підприємств / О.М. Чубка, О.М. Рудницька // Національний університет «Львівська політехніка». – 2009. – С.440-445.
3. Пельтак Л.В., Писаренко С.М. Методологічні аспекти формування системи управління оборотними активами підприємства / Л.В. Пальтак, С. М. Писаренко // Вісник Запорізького національного університету. – 2010. №1(5) – С.43-49.
4. Бондаренко О.С. Методологічні основи управління оборотними активами підприємств / О.С. Бондаренко // Інвестиції. – 2008. -№4 – С.40-44.

Мартыненко В.П.

*д.э.н., профессор кафедры экономики и предпринимательства
КПИ им. Игоря Сикорского*

Легеца Н.В.

студент ФММ, КПИ им. Игоря Сикорского

ПРОГРЕССИВНЫЕ ПОДХОДЫ К УПРАВЛЕНИЮ ОБОРОТНЫМИ АКТИВАМИ ПРОМЫШЛЕННЫХ ПРЕДПРИЯТИЙ

В данной статье для повышения эффективности использования оборотных активов промышленных предприятий предложено использовать следующие подходы в управлении: организационный, технологический, ресурсный. В ходе исследования были выявлены особенности вышеупомянутых подходов, определены пути совершенствования управления оборотными активами в рамках каждого подхода. Обоснованно важность данных подходов для успешного развития предприятий в неустойчивой рыночной среде.

Ключевые слова: управление оборотными активами, эффективность, подходы, развитие, промышленные предприятия, прибыльность.

Martynenko V.P.

*doctor of Economics, Professor, Department of Economics and Business
Igor Sikorsky Kyiv Polytechnic Institute*

Legeza N.V.

student FMM, Igor Sikorsky Kyiv Polytechnic Institute

PROGRESSIVE APPROACH TO THE MANAGEMENT OF CURRENT ASSETS INDUSTRIAL ENTERPRISES

In this article for more efficient use of current assets industry proposed to use these approaches in management, organizational, technological, resource. During the study identified features of the above approaches, the ways of improving the management of current assets with in each approach. Substantiated the importance of these approaches for successful businesses in an unstable market environment.

Keywords: current assets management, efficiency, approaches, development, industry, profitability.

Мартиненко Василь Петрович

1Martynenko@rambler.ru

Легеца Назар Вікторович

legeza22@gmail.com